

Orionis, non posset subsistere mundus propter frigus Pleiadum: Et nisi esset frigus Pleiadum, non subsisteret mundus propter Calorem Orionis. Vide Buxtorf. Lexic. Thalmud. Rabbin. pag. 1031. Ex his fabulis appellationum placarumque occasio patet. Orion igitur Græcis Ὠρίων, Antiquis Græcis Ὠρίων, Orion Catullo, Hyriades ab Hyæo patre putatio; Orion, Tripater, à tribus Partibus, Iove, Neptuno, & Mercurio; Germanis Der Reussen Gistum; Hollandis Nantis De Reuss. Arabica nomina sunt 1. Algebar, Schickardo Algebar, i. e. Heros. 2. Sugia; Afugia; Aschagio secundum Schickardum, quod Audacem & furibundum significat, ac perperam Hydre attribuitur. 3. Genze; Elgenze, à quibusdam toti Aferismo attributum nomen, quod proprie convenit tergeminae Stelle capitis: Schickardus Algeza legit, & nucem interpretatur; denominatio inde orta quibusdam videtur, quod Stelle hæc instar Nucem in ludo puerili disposita sint, vel ut Hebraicum Punctum Sagittæ: Unde has Stellas, nebuloas alicui non abssimiles, Latini Juglandem, aut Jugulam Stellam, ut paulo ante diximus appellavere. Perperam verò hoc nomen Geminis assignatur. 4. Regel; Rigel; Riglon Schickardo, pedem Orionis significat, & Stelle in ejusdem pede sinistro competit: si Riglon scriberetur, Viram significaret, & toti Aferismo attribui posset. Hic ex 42. Stellis compositus est, ex mente Tychonis, qui unam Primæ, 5. Secundæ, 4. Tertiæ, 15. Quartæ, 10. Quintæ, & 7. Sextæ Magnitudinis esse autumat. Hugo Grotius in notis ad Imagines recenset 38. ac duas Primæ Magnitudinis Lucidam in humero dextro, & Lucidam in pede extremo sinistro. Alii 39. numerant, quibus plarissime natura jovialis & Saturnina convenit. Stella in humero sinistro vocatur Bet Elgenze, Bed Elgenze, γβννα Arato. Quæ in humero est satis lucida, eam Antiqui pro Stella Primæ Magnitudinis habebant, quam & Ricciolus ejusdem Magnitudinis esse censet. Lucida in sinistro pede dicitur ravis Ὠρίων, & Ὠρίωνος ἀστὴρ, h. e. Communis Orionis, & Eridani Stella: Regel item, & Rigel corrupte, quæ nomina huic Stelle convenientia paulo ante exposita sunt. Kefel etiam vocatur. In humero levoduarum Borealis dicitur Bellatrix. Quæ tres in Balneo fulgent, vulgò Baculus S. Jacobi S. Jacobi-stab nuncupari consueverunt. Ab his totidem, sed minores, dependent, & Orionis enssem representant. In manu sinistra dicitur habere Aservy, h. e. Leonis exuvias, pro quibus alii mantile, sive pannum; alii corium, sive exuvias Bovis pingunt. Sed primæ pictura Venatori est consentanea. Per Medium Orionis Cingulum transit Equator. Hic ex Iobi 9. v. 9. observandum, Orionis ortum cadere in initium Hyemis; Arcturi in initium Autumni; Pleiadum in initium Veris; Stellarum Meridionalium in initium Æstatis. Præter indicatas, & ex Observationibus nudis cognitæ Stellas, Telescopium, sive Tubus Opticus, paucos ante annos inventus, quamplurimas in hoc Aferismo, ut & in aliis pluribus derexit, quas Antiquitas animadvertere nequivit, tanti instrumenti inopia laborans. Schickardus in capite Orionis solo ultra 20. annotavit: Singulas à se observatas Galileus annotare se non ausum dicit, cum præter eas, quæ vulgo notæ sunt, plus quam octoginta, dicti Instrumenti auxilio, se animadvertisse in Nuncio suo Sidereo affirmet.

IV. LEPORIS Aferum Venatoris Constellationi subiectum, & constitutum inter pedes ejus, cujus insidiis semper obnoxium est hoc animal, proculdubio Constellatione sua Orionis, & omnium Venatorum studium, quo Venationis exercitio addicti sunt, significans, aut etiam indicium faciens singularis delectationis, quam Diana ex Leporum Venatu capere solebat. Lepori porò inter Astra locum aliquem concessum esse, non est, cur aliquis miretur, quandoquidem in terris semper in tanto pretio fuit habitus. In Regum deliciis fuisse ajunt, adeo ut Imperator Alexander Severus quotidie sibi leporem in mensa apponendum curaverit. Lampridius in Alexandro Severo. Unde Martialis lib. 13. Epigr. 87. Inter aves turdus, si quis me iudice ceriet, Inter quadrupes gloria prima lepus. Leporino sanguini suavissimum inesse saporem, eumque ideo à Veteribus in magno pretio habitum fuisse scribit Galenus lib. 3. de aliment. facult. Nec minus in deliciis fuit caro ipsi, unde proverbium natum ἐν λαγυδαίῳ ἔσθῃ in leporinis, i. e. deliciis vivere, sicut homines lautitias adfecti facere solent. Vulgi opinio est, frequentem leporinæ carnis comestione faciei pulchritudinem conciliare. Martialis

Nomina

Arabica

1. 2.

3.

Stellæ

Equator per Cingulum Orionis transit

IV. LEP. PUS.

Cur Lepus inter Astra relictus.

Lepus in deliciis habitus.

Caro leporina pulchritudinem conciliat.

jocus est in Gelliam lib. 5. Epigr. 30. Si quando leporem mitti mihi, Gellia, dicis; Formosus septem, Marce, diebus eris. Si non derides, si verum, lux mea, narras. Edisti nunquam, Gellia, tu leporem. Lampridius de hoc Epigrammate, Et quoniam, inquit, de lepore scilicet facta est mentio, quod ille (Sc. Alexander Severus) Leporem quodidie haberet, jocus poeticus emerit, idcirco quod multi, septem diebus pulchros esse dicunt eos, qui leporem comederint, ut Martialis Coci Epigramma significat. Quum leporem mittis &c. Cur autem pulchri sint, qui leporem gustassent, Plinius lib. 28. cap. 19. causam invenire nequit, subesse tamen opinatur. Pulchri, inquit, & gratiam Corpori in septem dies, frivolo quidem joco, cui tamen aliqua debeat subesse causa, in tantâ persussione. Alii contrarium sentiunt, leporinam carnem & difficilem concoctum esse, atque crassum, & arrabiosum sanguinem generare flatuentes. Vide Matthiolum lib. 2. Discoridem cap. 18. Mercurialis varias lectiones. Brassiani proverbium. Apud Græcos turdi & lepores deliciis quoque annuerantur, ut Lucianus & Athenæus docent. A terrestribus ad Cælestem Leporem redimus, in cujus Constellatione 13. Stellas inveniri tradit Tycho 4. Tertiæ, 4. Quartæ, 4. Quintæ, & unam Sextæ magnitudinis. Alii ad duodecim earum revocant numerum, quarum proprietates Saturno & Mercurio congrue judicantur. Leporem Nomina. L. Aferum secundum Varronem, & Isidorus quasi Lepipedem dictum putant à celeritate pedum. Sed Varro de LL. Græcum verbum, & prisicum, delitumque esse docet. λαγώς, vel λαγυδαίῳ Græcis; Τάγυνος Lacædæmonis; Levipes; Græcis Siculis λεπίς; Nicandro δεικνύς; Apertis oculis dormiens; Hebrais לֶפְרִי Arnevet; Arabibus Harneb; Elarneb; Alarnebet; Alarnebo juxta Schickardum, i. e. lepus. Dapsus quoque est nonnullis, quod tamen vocabulum Caniculi significat, quem Strabo vocat λαγυδαίῳ, γαβρὺν, & λαγυδαίῳ, Polybius & Galenus servato nomine Latino λεπίδα. V. CANI MAJORI dicto, ut à Minore differatur, locus quoque concedendus fuit, cum nulla Venatio in apricis campis sine canibus exerceri queat. Loco igitur suo debito collocatus, ut Leporem persequatur, perpetuo cursu vestigia ipsius premit, Europa custos à Jove adjunctus, & fidelis ministerii gratiā in Cælum translatus, ut Poëta fabulantur, quorum nonnulli etiam volunt, ipsius Orionis canem, unā cum hero inter sidera collocatum fuisse. Hyginus de signis Cælestibus. Alii ob velocitatem admirandam Canem Auroræ inter alia locum obtinuisse autumat. Calidissimum Sidus ingentes æstus excitat, 16. Kalend. Angusti Oriens, & post quadraginta dies non totum occidens, quod spatium temporis Dierum Canicularium nomine insignitur. Hoc tempore in medio Cæli centro cum Sole conjunctum, fervidissimos æstus conduplicat, unde & nomen invenisse creditur, quod nimio suo calore quodammodo mordere videatur. Ideo Virgilius 3. Georgicorum Canem asiferum vocat, & Seneca in Oedipo idem ipsi epitheton attribuit in actu 1. iniquens Non Zephyri leves Spirant, sed ignes augeat Asiferi Canis Titan. Plinius lib. 2. cap. 47. Ardentissimo æstatis tempore oritur Canicula sidus, Sole primam partem Leonis ingrediente. Ejus effectus mitos recenset Plinius lib. 2. cap. 40. & lib. 9. cap. 16. Multa etiam ex Timotheo, & aliis Scholiastes Apollonii in lib. 2. v. 518. Calidissimum est cum oritur, frigidissimum autem sidus cum occidit, quod Manilius indicat elegantissimis his versibus: Subsequitur rapido contenta Canicula cursu, Quæ nullum terris violentius advenit æstrum, Nec gravius cedit, nec torrens, frigore surgit. Germanicus Cæsarem Arateis Phenomenis: Talis ei & cunctis aderis Canis ore timendo, Ore vomis flammam, membris contemptor ignis, Sirion hunc Graji proprio sub nomine dicunt. Cum tetigit Solis radios, accenditur æstus Discernitur ortu longè sata: virida firmat: At, quibus adjectæ frondes, aut languida cervix Exanimat: nullo gaudet majusve, minusve Agricola, & sidus primo speculatur ab ortu. Appellationibus variis notatur. Canis Australior, Dexter, Appellatio Secundus, Magnus, Σαγιός, Sirius, q. excelsa Stella, à νεφέην, quod Sole cum hac Stellâ conjuncto maximus æstus contin-

contingat, νεφέας de toto Aferismo dicitur, cum proprium sit nomen Stelle Lucidissime in ore ipsius Canis: alii à νεφέω fumunt vocem Sirius, quod cogat canes esse hianti ore ob æstum, quem ortus cum Sole excitat. Canicula, quod hæc Stellâ cum Sole unitâ Canes in rabiem agantur. Canis absolute; νεφέας; νεφέας Ὠρίωνος, Canis Orionis; ἀστὴρ Ὠρίωνος Homero; Σαγιώνας; Sidus fervidum Horatio; Lelaps; & Aegyptiis Sothis, Isis, Arabibus Elchabor, Alchabor, Elchab, Chelbon, vel Kelbon, i. e. Canis. Appellatur etiam Keleph, Alchab, Alchab, Aliemini, aut ut Schickardus habet Alaminio, i. e. dexter, scilicet Canis. Sirius enim Hebrais & Arabibus in adorando vultum ad Orientem convertentibus, respectu Procyonis est Meridionalis atque dexter. In Tetrabiblo appellatur Elschere, ἰδὸς Ὠρίωνος, Schereeliemini, Elchere, Elchiri, Secera, quod secundum quosdam est Canis Magnus; Secra, Magna Stella, quæ nomina placata sunt depravata, & ad Minorem Canem quoque translata. Micat autem hæc Constellatio secundum Tychonis Observationes 13. Stellis; quæ Primæ, unâ secundæ, quinque Tertiæ, duabus Quartæ, & quatuor Quintæ Magnitudinis: Secundum alios 15, ac nonnullos 18. Stellas fulget. Grandis autem illa, quæ Sirius proprie, Martialem obtinet naturam; Cæteræ sunt de naturâ Feneris. Stella Primæ Magnitudinis, quæ est in Ore Canis, & ab Arato sub ejusdem mento locatur, pro lucidissimâ Stellâ fixâ in toto Cælo ducitur, & Sirius; Canis; Canicula; ἀσπερὼν, ἀσπερὼν Ὠρίωνος τῷ Ὠρίων, Aschere, Elschere, Aliemini, Scera, Elchabor, &c. appellatur, quia eidem huic Stelle omnia nomina ferè tribuantur, quæ toti Aferismo imposita sunt, unde & reliqua, quæ de hoc Aferismo toto dicta sunt, de hac ipsâ Stellâ potissimum sunt intelligenda. Candens quoque dicitur; Calpurnius Bassus: Sirium autem, inquit, Stellam vocatam putant propter flammam candorem. Sicut autem Stella hæc apud Aferonomos cumprius observatur; Itâ ab Aegyptiis cumprius est observata, eandem Sothis appellantis, & magnam Annorum seriem, ab ipsâ Periodum Sothicam denominantibus. Quippe ignorabant istis sæculis viventes homines, proprio motu Stellas Fixas moveri, ac proinde ipsas in Cælo Fixas suas sedes possidere opinabantur. Hinc Sæculo Aegyptiaco, quod 1461. annis circumscribitur, absoluto, situationis Stellarum Fixarum perfectam ἀσπερὼν τῷ Ὠρίων fieri, & tunc primam Thoth ortu Caniculæ insignem esse credebant. Censorini notabilis est de hac Sothica Periode locus. Ad Aegyptiorum annum magnam, inquit, D. N. cap. 18. Luna non pertinet, quem Græci νεφέας, Latine Canicularem vocamus: propterea quod initium illius sumitur cum primo die illius mensis, quem vocant Aegyptii Σωθ, Caniculæ sidus exoritur. Nam eorum annus civilis solus habet dies trecentos sexaginta quinque sine ullo intercalari. Itaque quadriennium apud eos uno die minus est, quam naturale quadriennium; esse fit, ut anno millesimo, quadringentesimo sexagesimo primo ad idem revolvatur principium. Hic annus etiam Heliacus à quibusdam dicitur, & ab aliis ὁ ἴσθ ἐναυτός. Canicula autem vox ambigua est, nam pro ipsâ Aferismo toto usurpatur, sicuti & ipsa vox Canis, & pro ipsâ fulgentissimâ Stellâ, quæ proprie Sirius nuncupatur, ut Ptolemaus testis est: Licet enim Hyginus Sirium aliam esse Stellam contendat, eique locum non in linguâ, sed in capite Canis Majoris assignet, Astrologi tamen Ptolemaum sequuntur. Idem autem Hyginus Isidis Stellam eam nominans Aegyptiorum opinionem respicit, qui Isidem fabulantur in Cælum translata esse, & à se Sothis, à Græcis canem appellari. Sirium igitur ajunt signum Isidis esse, Deæ fertilitatis quæ inde nomen Sothis, fueram significans, sicut apud Græcos νεφέας, nata sit. Ideo Stellam dictam Græcis νεφέας, Romanis Canis dicta est. Plinius lib. 2. cap. 4. de hoc Sidere: Caniculæ exortu accendi Solis vapores quis ignorat? Fervent maria exoriente eo; servant in cellis vina, moventur stagna. Canes quidem eo toto spatio, maxime in rabiem agi, non est dubium. Hoc sidere Aegyptii à Chaldeis edocti Annum Tropicum 365. dierum cum quadrate defixerunt. Caniculam namque anno primo acronice, secundo mediâ nocte, tertio sex horis post, quinto, rursum incante nocte, Orientem animadvertentes, integrum abundare diem deprehenderunt. Hos Cæsar quartum Consul, devictio Pompejo, secutus, Anni Canicularis, quo hodie utimur, instituit modum.

VI. CANI MINORI, qui prioris magis ad Meridiem vergentis, & proinde Australioris respectu, Borea-

Stellæ

Sirius

Ab Aegyptiis observata Stella

Sothica Periodeus

Sirius effectus

VI. CANI MINOR

lior, & magis in Septentrionem tendens, sub Geminis proximè Cancrum cernitur, testante Germanico in Aratais; Sub Geminis Procyon fulgentis sidera surgit, binæ tantum Stelle à Veteribus & Tychone attribuntur, Stellæ quarum lucidior in femore, à nomine totius Constellationis Procyon dicitur, & à Ptolemao atque Bayero ad Primæ, à Tychone & Longomontano ad Secundæ Magnitudinis Stellas refertur. Horum Authorum discrepantiam tollit Simonides Riccioli dicentis; Si confertur Procyon cum Sirio, Lyra & Arcturo, habeatur pro Stella Secundæ Magnitudinis, sicuti candida Leonis, pro Stella Primæ Magnitudinis. Alteram Tertiæ Magnitudinis in Collo Canis Observationes Tychonica deprehenderunt. Hyginus 3. recenset Stellas; Alii 7. Bayerus 8. Nomina tam Aferismi totius, quam illius ipsius Stelle Lucidæ & Primariæ sunt sequentia: Canis Minor, Septentrionalis, non quod in Hemisphærio Septentrionali sedeat, sed cum priore collatus magis versus Septentrionem conversus sit; Sinifer; Primus; Parvus; Minusculus Canis Vitruius; Ὠρίωνος, Procyon; Antecanis Ciceroni; Præcanis, tanquam qui nobis propior, ortu suo Syrium aliquantulum præcedat; Canicula Plinio; κνιδιον: Canis Erigonius; Quibusdam κνιδιον, i. e. Morus; Aliis Fovea; Arabibus Algomesa, Schickardo Algomyso, i. e. Sycomorus, vel Ficus Sylvestris; Alchamizo, i. e. totius, æstus, quod Syderis huius æstus notat. Appellatur etiam Alcheleb, Alagar, Keibelasagar, i. e. Canis minor; Aschere, Aschemie &c. quæ nomina partim corrupta sunt, partim ad Canem Majorem pertinent. Erigones Canem esse ferunt, eumque fabulam in Boote narravimus. Hæc cum Icarum herum à pastoribus Artici occisum, & Erigone herilem filiam laqueo vitam finivisse videret, dolore contabuit, & ob fidelitatem suam unâ cum hera Erigone astris à Jove inserta est. Ricciolus disputat, an Caniculæ nomine Procyon, an Sirius intelligendum fuerit, & pro utraque sententiâ Aethores laudat. Sed nomina hæc ab Authoribus confundi, & sine discrimine sæpius usurpari ipsorum Scripta prolixè testantur, ita ut eos legentibus facile liqueat, utriusque Canis lucidam Stellam ab Antiquis Scriptoribus Caniculam vocari, ac Procyonem haud infrequenter pro Caniculâ usurpari. Horat. lib. 3. Od. 29. — Tam Procyon furit, Et Stella vasañi Leonis, Sole dies referente siccos. Ovidius lib. 5. Fastor. ubi rutilos canes circa ortum Caniculæ à Romanis immolatos esse refert, ejuſ canari sacrificii, pro frugibus, sideris huius sævitiam deprecandâ causâ instituti, etiam Festus meminit, sic canit. Est canis, Icarium dicunt, quo sidere moto, Tollit stris Tellus, præripiturque Jeges. Pro Cane Sidereo Canis hic imponitur aris, Et quare fiat, non nisi nomen habes. Signum Virginis etiam Erigones nomen apud Antiquos habuit, ut in eodem Signo dicitur: Canis autem hic Erigonius appellatur: unde jocus Lucani in Dialogo de Conventio Deorum; Bacchus, ὁ Σὺπερ, Erigones quoque canem adduxit, ne tristitia afficeretur puella, si in Cælo non haberet catellam suum. De Cane Erigones scribit Hyginus lib. 2. Astron. Liber Icarii pater fuit, Erigone filia Icarii, qui canem Meram secum duxit, cum Atticam peragraret. Icarium interfecerunt pastores, interfecit sub arbore defoderunt, aut in puteum coniecerunt. Erigones vestem Canis Mera dentibus prehendit, eamque ad locum deduxit, ubi patris interfecit cadaver terrâ rectum jacebat. Eo viso puella se mox suspendit, & Mera Canis tristitia contabuit, aut ut alii volunt, in puteum desiliit. Ex hoc, cui Anigrus nomen, postea nemo aquam hausit. Omnium trium corpora Iupiter Astris immisit, atque Icarium Bootes, Erigone Virgo, & Canis Caniculæ evasit, quæ ortu suo Majorem antevertens ἀσπερὼν à Græcis appellatur, ac secundum Manilium in 27. parte Cancrî oritur. At Procyon oriens, cum jam vicesima Cancrî Septimaque ex undis pars sese emergit in astra. Aliter Aratus in Phenomenis tem explicat, & canem Nearam vocat. Sirii Stellarum fulgentissimæ, & humanis corporibus infectæ fabulam recitat Hyginus lib. 2. Astron. Europa hunc canem sibi à Jove custodem datum, cum in Cretam venisset, Minoi dedit; Hic Procridis, à quâ curatus erat, donavit. Procris mortua marito Cephalo cum reliquit, Iupiter tandem Astris associavit. VII. ARGO NAVIS ἀνδρῶπιον suam acceptam VII. ARGO ferre videtur non modò navigationi illi famossimæ, quâ NAVIS.

Nomina

Erigone

Canis Eri-gones